

**Tiltaksstrategi for bruk av
SMIL og NMSK midler
i landbruket.
Nore og Uvdal 2016 – 2019**

Utarbeidet av Nore og Uvdal kommune

Innhold

Innhold	1
1. Innledning.....	3
1.1 SMIL og NMSK ordningen	3
2. Status.....	4
2.1 Fakta om kommunen.....	4
2.2 Jordbruket.....	4
2.3 Skogbruket.....	6
2.3.1 Avvirkning.....	6
2.3.2 Skogkultur.....	7
3. utfordringer.....	9
3.1 Jordbruket.....	9
3.2 Skogbruket.....	11
4. Hovedmål for virkemiddelbruken	12
4.1 SMIL, spesielle miljøtiltak i landbruket.....	12
4.2 NMSK, Nærings og miljøtiltak i skogbruket.....	13
5. Tiltak og virkemidler	14
5.1 SMIL, Spesielle miljøtiltak i landbruket	14
5.1.1 Forurensningstiltak.....	14
5.1.2 Ryddetiltak	15
5.1.3 Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter.....	15
5.1.4a Kulturminner – bygninger	15
5.1.4b Kulturminner – andre	16
5.1.5 Biologisk mangfold	16
5.1.6 Tiltak som ikke prioriteres.....	16
5.2 NMSK, Nærings- og miljøtiltak i skogbruket.....	17
5.2.1 Ungskogpleie	17
5.2.2 Markberedning / mekanisk etterarbeid.....	18
5.2.3 Tynning	18
5.2.4 Drift i mellombrett terreng	18

5.2.5	Drift i vanskelig terreng	19
5.2.6	Andre utviklingstiltak i skogbruket.....	19
6.1	Generelt	20
6.2	Behandling av aktivitetsbudsjett for jord- og skogbruksmidler	20
6.3	Søknadsfrist	20
6.4	Krav til søker	20
6.4.1	SMIL.....	20
6.5	Saksbehandling.....	20
6.6	Vilkår	20
6.7	Arbeidsfrist	21
6.8	Utbetaling	21
6.9	Bindingstid	21
6.10	Kontroll	21
6.11	Tilbakebetaling	21
6.12	Klage	21
7.	Alternative finansieringskilder	22
8.	Miljøregistreringer	22
9.	Litteraturliste.....	22

1. Innledning

1.1 SMIL og NMSK ordningen

Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL), samt tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) er hjemlet i forskrifter fastsatt av Landbruksdepartementet 4. februar 2004. Kommunen skal i dialog med fylkesmannen og næringsorganisasjonene i jordbruket lokalt, fastsette overordna retningslinjer (tiltaksstrategi) for prioritering av søknader. Basert på de kommunale tiltaksstrategiene, tildeler fylkesmannen hver kommune årlig en pott som kan benyttes til tiltak som skal fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, samt tiltak som skal stimulere til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivaretatt og videreutviklet. Kommunen står i utgangspunktet fritt til å prioritere bruken av midlene innenfor rammer og føringer som framgår av forskrift og tildelingsbrev.

I perioden 2016-2019 velger Nore og Uvdal kommune i stor grad å videreføre eksisterende ordninger innen SMIL og NMSK. Denne strategiplanen erstatter tidligere godkjent strategiplan for jord- og skogbruket i Nore og Uvdal 2012 -2015.

I tillegg tas tilskuddsordningen drenering av jordbruksjord med i tiltaksstrategien under jordbruksdelen, da denne bør ses i sammenheng med prioritering av forurensningstiltak.

Følgende har arbeidet med revidering av tiltaksstrategien for miljøutfordringer i landbruket: "Landbrukets kontaktutvalg" bestående av: Nore og Uvdal Bondelag v/ Kjell Terje Løver, Nore og Uvdal Skogeierlag v Nils Peter Undebakke, Nore og Uvdal sauavslag v/ Vebjørn Enerstvedt, produsentlaget Tine v/ Urda Ljøterud. Nore og Uvdal kommune er representert ved skogbrukssjef Ulrik Knaack Nielsen, jordbrukssjef Silje L. Bergan og saksbehandler landbruk Kari Huseby.

2. Status

2.1 Fakta om kommunen

Kommunen er den største i Buskerud med sine 2505 kvadratkilometer. Nær 4/5 deler av landarealet ligger høyere enn 900 m.o.h. Nore og Uvdal er en kraftverkskommune med god økonomi. Landbruk med husdyr, skog og utmark er verdiskapere og den største næringen i kommunen. Kommunen er rik på natur ressurser og jordbrukets kulturlandskap er av dem. Gjennom generasjoner har bonden brukt og høstet av naturen. Tradisjon, kunnskap og respekt for naturen har gjort at kommunen har et rikt og mangfoldig jordbrukslandskap.

Bosetting og landbruk i dalbotn, dalsida og i fjellet med mange og veldrevne gårdsbruk gir et godt utgangspunkt for et levende og attraktivt jordbrukslandskap.

2.2 Jordbruket

Jordbruket i Nore og Uvdal består i hovedsak av foretak med melk-, sau- og kjøttfe-produksjon. Det er tradisjon for utnyttelse av jakt- og fiskeressurser i tillegg til vanlig skog- og jordbruksdrift. Salg av lokalmat er i vekst hvor Prosjekt Matopplevelser i Numedal har vært en positiv bidragsyter til dette. Prosjektet til Fremtidsrettet landbruk har målrettet bidratt til at flere gårdbrukere har fått økonomisk veiledning samt generell rådgivning for bedre utnyttelse av eiendommens ressurser.

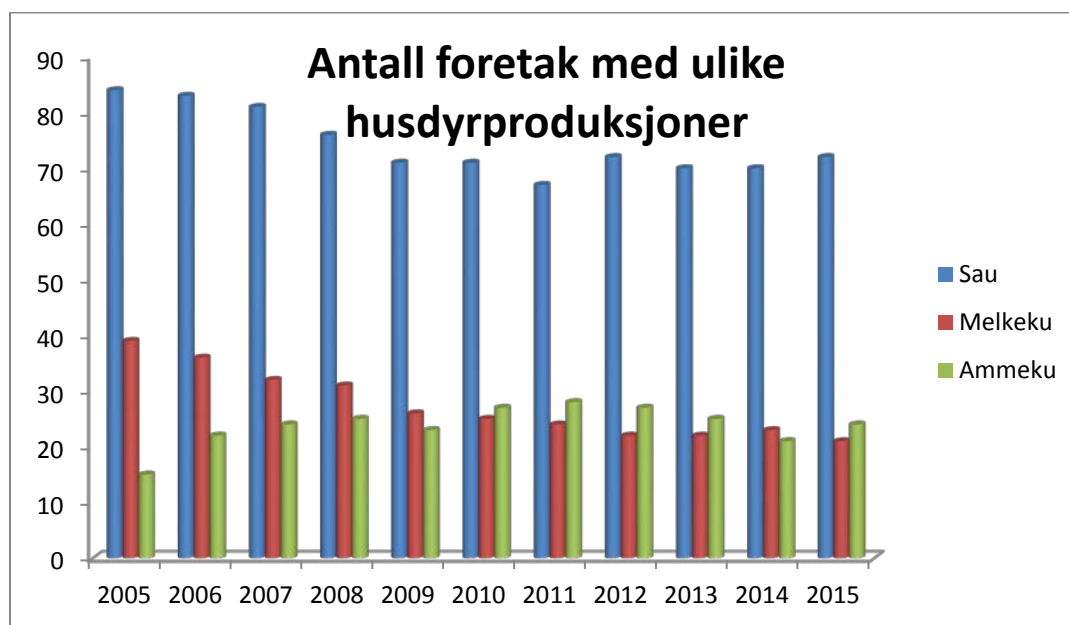

Fig.1. Antall foretak med husdyr registrert ved søknad om produksjonstillegg pr. 1/1 det enkelte år, perioden 2005 til 2015

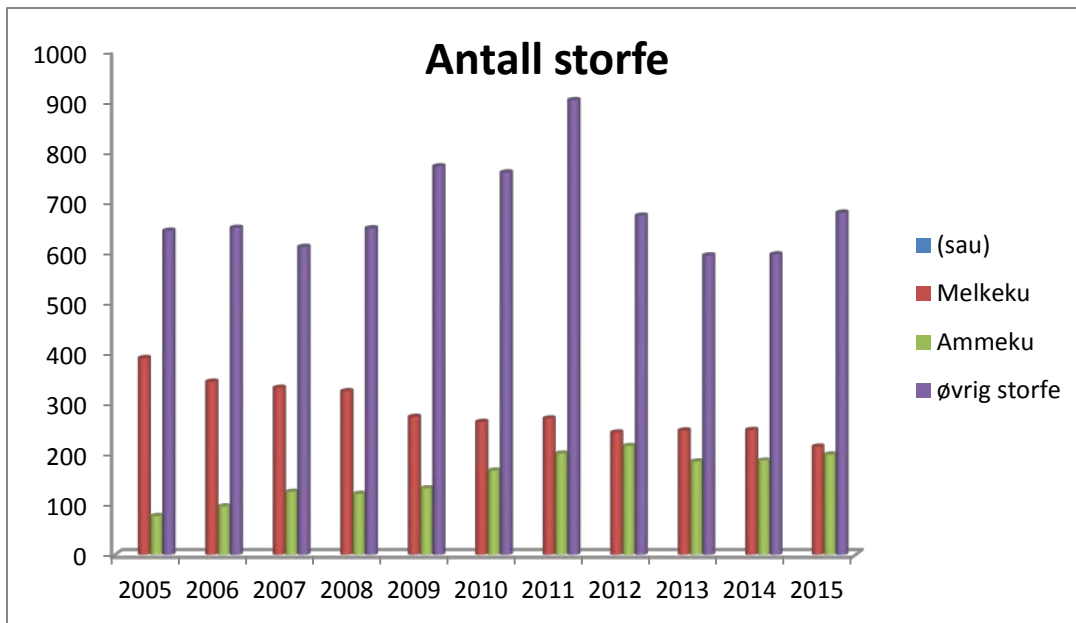

Fig.2: Antall melkeku og ammeku samt øvrig storfe i henhold til søknad om produksjonstillegg pr. 1/1 det enkelte år, perioden 2005-2015.

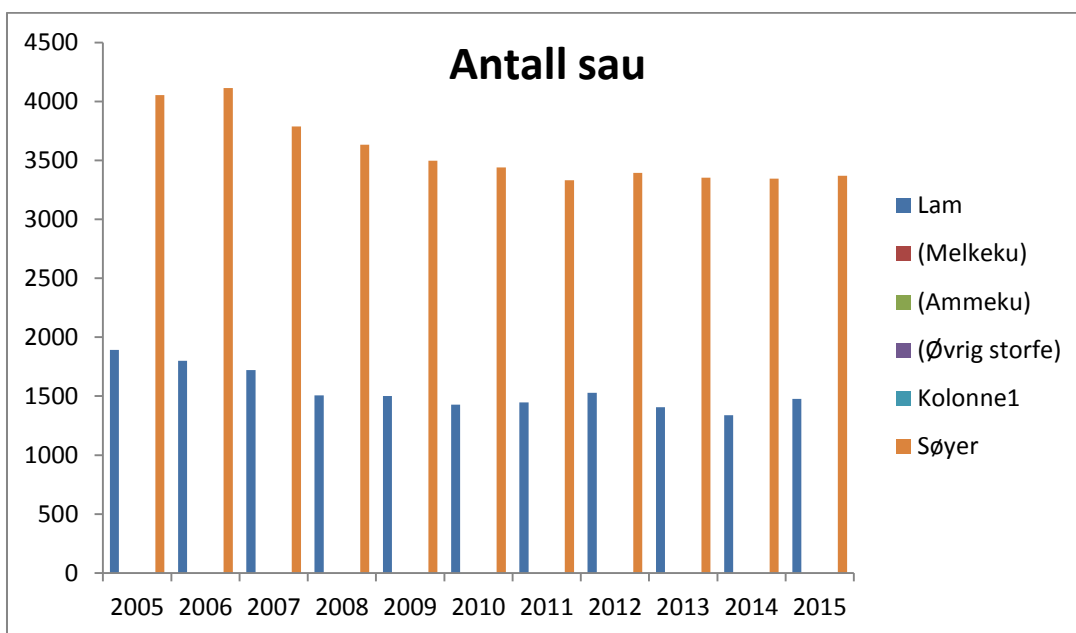

Fig 3. Antall søyer eldre enn 1 år – søyer- (rød) og lam 1 år og yngre (blå) i henhold til søknad om produksjonstillegg pr 1/1 det enkelte år.

- I 10 års perioden 2005 – 2015 er antall aktive foretak blitt redusert med ca. 11 %, det vil si - 15 foretak.
- Gjennomsnittsstørrelse på areal i drift har vært stabil i perioden.
- I melkeproduksjon er det en reduksjon i antall foretak på 47 % og 46 % på dyretall - melkekuer. Det er liten endring i besetningstørrelsen pr gjenværende foretak.
- I saueproduksjon er det en reduksjon i antall foretak på 15 % og 17 % på dyretall - søyer. Gjennomsnittts besetningsstørrelse på gjenværende bruk er i all hovedsak den samme.
- I ammeku produksjon er det en økning i antall foretak på 37 % og 60 % på dyretall – ammeku. Gjennomsnittts besetningsstørrelse har økt fra 5,1 til 8,3 ammeku pr foretak.
- De siste 5 år viser liten endring i antall foretak og husdyr.

Viktige motivatorer i næringen har vært prosjektarbeidene Fremtidsretta landbruk fase 1 og 2 og Matopplevelser i Numedal SA.

Sett i forhold til nabokommunene har Nore og Uvdal fortsatt et aktivt landbruk med husdyr. Å beholde de foretakene vi har i dag og aller helst å øke disse er en viktig målsetning i planperioden.

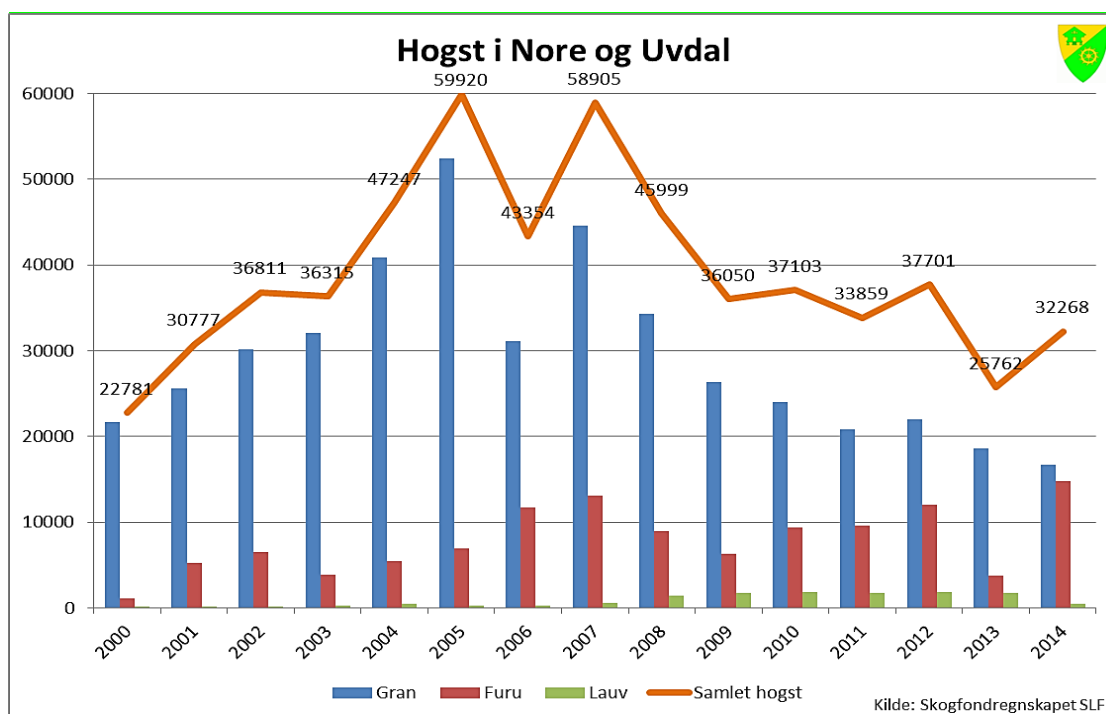
2.3 Skogbruket

Nøkkeltall for skogbruket i Nore og Uvdal:

- Gjennomsnittlig skogeiendom ca. 700 dekar
- Over 500 skogeiendommer, 95 % i kombinasjon med jordbruk
- Produktivt skogareal ca. 360.000 dekar - høytliggende skog med terrengutfordringer
- Andelen hogstmoden skog (hogstklasse V) i Nore og Uvdal er høy, med tilsvarende underskudd av hogstklasse II, III og IV.

2.3.1 Avvirkning

Avvirket volum har vanligvis variert en del i Nore og Uvdal sett over lengre perioder, men i det seneste tiår har trenden vært mer uttalt enn tidligere. Etter en klar topp i årene 2005 og 2007 på nesten 60.000 m³, falt avvirkningen etter den globale finanskrise og hogstnivået i kommunen er igjen på et nivå omkring de 30.000 m³. Avvirkningen i skogen foregår med om lag 90 - 95 % av hogstmaskin og lassbærer, og 5-10 % manuell hogst (skogeier selv, eventuelt leid arbeidskraft). Siden slutten på 90-tallet har den maskinelle andelen økt med 20-25 %.

Figuren viser avvirket volum i Nore og Uvdal fra 2000 til 2014.

Variasjon i avvirkningen i de seneste år har primært vært knyttet til at vi har begrenset driftskapasitet lokalt, at Viken Skog SA har hatt utfordringer med bemanningen i Numedal og endringer i prisstrukturen, som har medført at folk ikke har ønsket hogst.

Andelseiertankegangen er under press i disse år, det gis lokale priser og det er flere aktører på markedet enn tidligere. Samtidig er etterspørselen på tømmer holdt oppe av en svak norsk krone og gode eksportmuligheter til især Sverige.

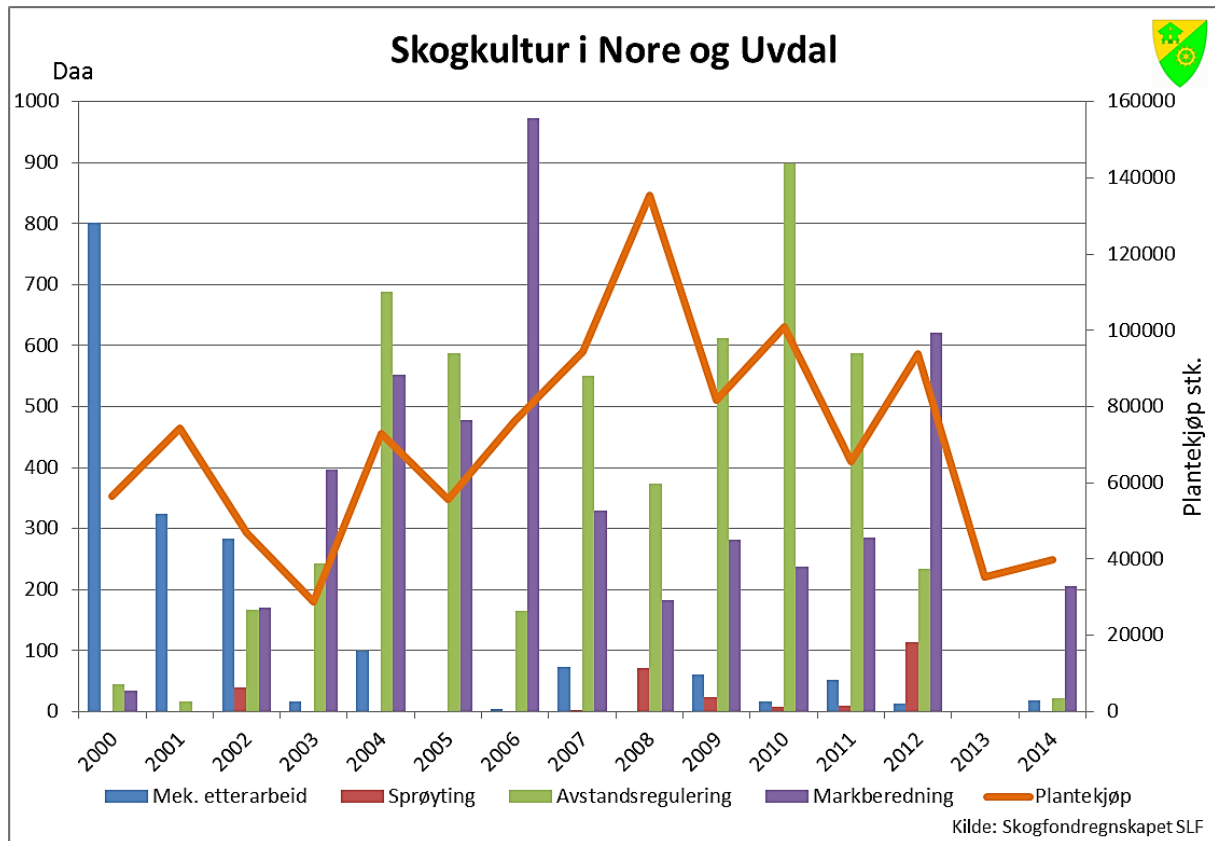
2.3.2 Skogkultur

I 2014 lagde Fylkesmannens Landbruksavdeling sammen med de lokale skogbrukssjefer en ny *Strategi for økt aktivitet i skogbruket i Buskerud 2014-2017*. I denne rapporten ble det blant annet justert måltall på kommunenivå. Som vist i tabellen nedenfor er det et betydelig potensial for å øke aktiviteten i skogene i Nore og Uvdal kommune, i særdeleshet med hensyn til skogkultur.

Aktivitet	Gjennomsnitt 2000-14	Målsetting pr år*	Potensial pr år*
Avvirkning	38.990 m ³	40.000 m ³	60.000 m ³
Planting	70.579 pl	100.000 pl	125.000 pl
Ungskogpleie/avstandsregulering	346 daa	1.000 daa	2.000 daa
Markberedning	317 daa	800 daa	1.200 daa

* Strategi for økt aktivitet i skogbruket i Buskerud 2014-2017

Plante- og skogkulturaktiviteten i kommunen følger den samme trenden som for hogst, forskjøvet med et år eller to, og har hatt et middelnivå på om lag 60.000 planter kjøpt hvert år siden år 2000. I de seneste par år har især bemanningssituasjonen og usikkerhet om veivalg i Viken Skog SA hatt store konsekvenser for aktivitetsnivået i kommunen.

Figuren viser aktivitetsnivået for skogkultur i Nore og Uvdal fra 2000 til 2014.

3. utfordringer

3.1 Jordbruket

Alle næringer har utfordringer og jordbruket er ingen unntak. Produksjon på levende dyr og natur og varierende klimaforhold vurdert opp i mot bedriftsøkonomiske prinsipper med krav om effektivisering, gir næringen noen ekstra utfordringer.

Forurensning

Som løsning på generell svak økonomi i landbruket har økning av dyretall vært et av virkemidlene for å bedre det økonomiske resultatet. I mange tilfeller medfører økningen en bedret økonomi. I andre tilfeller har økt dyretall gått ut over dyrevelferd og miljø. Større besetninger og en tendens til endring fra tradisjonell husdyrhold i fjøs til for eksempel utegangere kan gi mer opptråkking av sårbare arealer. Hvis tiltak som etablering av fast dekke ved fôringsstasjoner og rutiner for fjerning av gjødsel ikke iverksettes, kan økning av dyretall medføre et miljøproblem.

Jordpakking

Annet arbeid utenom gården gir investeringsmuligheter i landbruket til kjøp av maskiner som effektiviserer produksjonen. Store og tunge maskiner kan effektivisere produksjonen, men også gi økte trykkskader på produksjonsjorda. Forsøk utført av Norsk Landbruksrådgivning viser blant annet at produksjonsjorda spesielt i dalbotn på Uvdalsøyan er svært tett. Grasveksten får korte røtter og blir mindre motstandsdyktig mot tørke og flom. Effektivisering i maskiner gir ikke alltid den beste løsningen for grasproduksjonen ved tett jord.

Klimabetingede skader

Oftere og kraftigere nedbør medfører behov for vedlikehold og fornyelse av grøftesystemene. Grasarealene mottar i løpet av kort tid store nedbørsmengder som skal dreneres i grøfter, kanaler og stikkrenner. Grøftesystemene er av eldre dato og mange drenerør har gått tette, er igjengrodd og eller ødelagt på annen måte for eksempel kjørt i stykker pga stort marktrykk fra store og tunge maskiner. Det er behov for opprensning av eksisterende grøfter, behov for ny systematisk grøfting, opprensning av gamle kanaler og fornyelse med oppdimensjonering av stikkrenner. Spesielt ser vi arealer i dalbotn som for eksempel på Uvdalsøyan hvor drengrøfter er ødelagt, kanalene er igjengrodde og ligger høyere enn jordene det skal dreneres i fra. I overgang vinter/vår er det tendens til at is blir stående i de djupeste områdene på jordene og forårsaker isbrann. Profilerings tiltak for å øke overflateavrenning er virkningsfulle tiltak som blant annet kan forhindre isbrann. Årvisse tørr vår og forsommer gir en dårlig start for grasveksten. Det er da viktig at jorda ikke er pakket slik at røttene kan søke dypere ned etter fuktighet.

Gjengroing

Kulturlandskap preges av tiden vi er i. Fuktig og mildt klima gjennom vekstsesongen gir gode vekstforhold for gras og lauvskog. Det er blitt færre aktive bruk i dalsiden og tungdrevet og bratte arealer går ut av drift. Lauvtrær får gode etableringsforhold og gjengroing tiltar. Det milde klimaet har de siste ti årene også ført til at bjørkebeltet etableres stadig høyere i fjellet

Eldre bygninger i forfall

Landskapet er en åpen historiebok. Elementer i landskapet forteller om tidligere aktiv bruk av naturen og dens ressurser. Nore og Uvdal har mange eldre bygninger tilknyttet gårdsbruka. Alt fra gårdsbebyggelse i tunet til husmannsplasser, heimsetrer og langsetrer. Beboede husmannsplasser er det få eller ingen igjen av i kommunen, men bygningene eller rester av disse, finnes det spor av i terrenget. Tilsvarende situasjon er det for setrene. Det er få aktive setre igjen. Pr i dag er det tradisjonell seterdrift på 8 Setre. Øvrige seter områder blir kun brukt som beite.

Tilskudd til restaurering av *freda* bygninger er tatt ut av SMIL ordningen fra og med 2016, men det vil fortsatt være mulighet for å prioritere tilskott til verneverdige bygninger.

Oppsummering utfordringer jordbruket

Utfordringene er som vi ser mange og berører et bredt spekter i næringen. Næringen selv sammen med lokal landbruksforvaltning mfl. har et ansvar i å møte utfordringene på en offensiv og konstruktiv måte. Denne tiltaksstrategien gir kun føringer for bruk av virkemidler innenfor kulturlandskap og forurensningstiltak ved SMIL ordningen og tilskudd til drenering av jordbruksjord.

3.2 Skogbruket

Skogbruket i Nore og Uvdal er preget av store arealer med skog stående på bratt terreng. I 1999 ble det vurdert å være ca. 14 000 daa skog med et volum på over 170.000 m³ som kunne regnes som netto drivverdig (teknisk/økonomisk) i det bratte terrenget. Selv om forutsetningene for dette er forandret og estimert volum ved dagens driftsvilkår sikkert er noe mindre, så har Nore og Uvdal fortsatt en betydelig skogressurs i bratt terreng som bør nyttes.

Utfordringene for skogbruket i Nore og Uvdal relaterer seg ellers i høy grad til eiendomsstrukturen, hvor spesielt skogene i Uvdal med lange smale teiger gir utfordringer for en effektiv skogsdrift. Lang transportavstand til sagbruk og massevirkemottakere er også en utfordring for skogeierne i Nore og Uvdal, hvorfor det kunne være ønskelig med mer videreforedling av skogressursene lokalt.

Liste over de vesentligste utfordringene for skogbruket i Nore og Uvdal kommune:

- Mye skog på bratt terreng
- For lav skogkulturaktivitet i forhold til potensialet
- Gammelt skogsbilveinett som vil trenge opprusting og vedlikehold
- Behov for flere traktorveier for økt adkomsten til virket
- Behov for større verdiskaping innen skogbruket, blant annet ved mer lokal foredling
- For lav avvirkning de siste 10 år i forhold til potensialet
- Lang transportavstand til de "store" markeder

4. Hovedmål for virkemiddelbruken

4.1 SMIL, spesielle miljøtiltak i landbruket

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap, og å redusere forurensning fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier med utgangspunkt i lokale behov, utfordringer og målsettinger. Det vises til forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket. Forskrift – FOR-2004-02-04-448, sist endret FOR – 2015 -02-17-132, samt rundskriv til forskrift om spesielle miljøtiltak i jordbruket nr. 2015-17 fra Landbruksdirektoratet.

I tilknytning til prioritering av forurensningstiltak tas tilskuddsordningen drenering av jordbruksjord med i tiltaksstrategien og det vises til forskrift om tilskudd til drenering av jordbruksjord nr. 2013-06—25-769 samt rundskriv for forvaltning av forskrift om tilskudd til drenering av jordbruksjord nr. 2013/005 fra Statens Landbruksforvaltning

Bruk av SMIL midler og tilskott til drenering i perioden 2012-2015

I perioden 2012 til 2015 har vi fra Fylkesmannens Landbruksavdeling fått følgende oversikt for Nore og Uvdal kommune:

TILTAK	KOSTNAD	INNVLGET
4 stk drenering:		104.920
43 stk bygninger- og rydde tiltak	5.473.348	1.393.604

I tre års perioden er ordningen godt benyttet og gode tiltak er utført.

- SMIL tiltakene – ryddetiltak, har i perioden blitt innvilget med 50 % av godkjent kostnadsoverslag og bygninger ca. 30 % tilskott av godkjent kostnadsoverslag. Ryddetiltak har vært gammel kulturmark i nærområde til gårdstun eller setermiljø.
- Tiltak på bygninger har i hovedsak vært restaurering av stabbur, seterfjøs og enkeltbygning i jordbrukslandskapet. Vilkår for disse er at bygningene har vært freda eller verneverdige. I 3- års periode har største parten av innvilget tilskott tilfalt restaurering av bygninger.
- Drenering har ikke i like stor grad blitt brukt sett i forhold til SMIL ordningen. Bakgrunnen for manglende bruk kan være lav andel tilskott i forhold til kostnad. Av de 4 tiltakene er 3 enkelt tiltak og 1 fellestiltak. Fellestiltaket bestående av 4 grunneiere har et beregnet nytteeffekt av tiltaket for 164 dekar dyrka jord

Målsetting for bruk av SMIL midler

Ordningen skal fremme ivaretagelse av natur – og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensning fra jordbruket. SMIL midler skal benyttes til tiltak som til enhver tid omfattes av ordningen. Tilskottsordningen skal stimulere til:

- Utbedre og supplere hydrotekniske anlegg, graving av åpen kanaler til erstatning for eksisterende lukka avløp (gjenåpning av bekkelukkinger), fangdammer, andre økologiske rensetiltak
- Omlegging fra drift med åpen åker til mer miljøvennlig og ekstensiv planteproduksjon på spesielt erosjonsutsatte områder
- Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter
- Kulturlandskapstiltak og forurensningstiltak
- Tiltak som ivaretar biologisk mangfold og gammel kulturmark og som tilrettelegger for økt biologisk mangfold
- Tilrettelegge for større tilgjengelighet og opplevelser i landskapet, og som holder verdifulle områder åpne
- Ivareta kulturminner og kulturmiljøer, inkludert verneverdige bygninger gjennom skjøtsel, vedlikehold og istandsetting
- Særskilte bygningsmessige miljøtiltak i eller i tilknytning til eksisterende driftsbygning eller driftsopplegg

4.2 NMSK, Nærings og miljøtiltak i skogbruket

Tilskuddsordningen med tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket skal ut fra lokale prioriteringer og tilpasninger stimulere til økt verdiskapning i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivaretatt og videreutviklet.

Målsetting for bruk av NMSK midler

- Etablere ny skog og stell av ungsbogen for å høyne produksjonen av virke med god kvalitet.
- Prioritere aksjonsrettet skogkulturprosjekt og gi skogeiere tilskudd til blant annet markberedning og ungsogpleie.
- Bygge ut og ruste opp et godt hovedveinett og holde disse i god stand, noe som gjør det mulig å drive et rasjonelt og variert skogbruk samtidig som man også utnytter markedsmulighetene. Gi tilskudd til minst et veiprojekt i året som har som formål opprusting til en veiklasse for tømmerbil med henger.
- Bygge ut et godt traktorveinett som bidrar til økt avvirkning
- Målbevisst tilpassing til miljøet ved hogst, etablering av skog, stell av ungsog og veibygging.
- Bidra til å opprettholde et vedvarende skogbruk.
- Vern av produksjonsgrunnlaget gjennom arealvurderinger/planlegging, spesielt på skogarealer av midlere og høgere boniteter.
- Overvåking av skogskader.

- Bidra til økt innsats når det gjelder næringsutvikling av skogbaserte virksomheter.
- Stimulere til utvikling av utmarksnæringer og bygdeturisme.
- Bygge opp kompetanse og kunnskap om virke som egner seg spesielt godt for restaurering og vedlikehold av gamle bygninger.

5. Tiltak og virkemidler

5.1 SMIL, Spesielle miljøtiltak i landbruket

5.1.1 Forurensningstiltak

SMIL:

- Ingen prioriteringsrekkefølge
- Graving av åpne kanaler til erstatning for eksisterende lukka avløp for å hindre erosjon og avrenning av næringsstoffer.
- Tiltak som reduserer risiko for tap av plantevernmidler som for eksempel etablering av kantsone mot vassdrag
- Særskilte bygningsmessige miljøtiltak i eller i tilknytning til eksisterende driftsbygning eller driftsopplegg som for eksempel tiltak for å redusere eller hindre avrenning fra husdyrgjødsel i utekveer og samleplasser for beitedyr, avrenning fra rundballer, tiltak for å hindre gasstap, luktplager mm
- Inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag

DRENERING: (egen tilskottsordning)

- Søkere gis prioriteringsrekkefølge. Type tiltak gis ikke prioriteringsrekkefølge
- 1. Felles tiltak
- 2. Enkelt tiltak
- Tiltak oppgradering av åpne grøfter som et ledd i drenering av produksjonsarealer
- Tiltak profilering av produksjonsarealer for å forhindre klimabetingede skader som isbrann og for hurtig avrenning av overflatevann ved store nedbørsmengder.
- Tiltak systematisk grøfting av tidligere drenerte arealer
- Maksgrønse areal på 20 dekar profilering pr år pr grunneier
- Tilskottsberegning inntil 1000 kr pr dekar for profilering og systematisk grøfting. Inntil kr. 15 pr l.m for åpne grøfter. Tilskottsberegning justeres etter enhver tids gjeldene ordning

5.1.2 Ryddetiltak

- Tiltak gis prioriteringsrekkefølge
- 1. Aktive husdyrbruk hvor ryddetiltaket er et ledd i produksjonsøkning
- 2. Husdyrbrukere som ikke skal øke produksjonen, men som ønsker å rydde egne beiter får og bedre tilgangen på vår – og høstbeiter
- 3. Husdyrbrukere som ikke skal øke produksjonen, men som ønsker å rydde eget og leid areal
- 4. Tiltak hvor søker ikke er husdyr bruker prioriteres ikke hvis tilgang på søkere og midler er brukt opp på de foran nevnte
- Maks grense pr år er 20 dekar ryddeareal pr grunneier
- Tiltakshaver som har delplaner for ryddingstiltak overføres automatisk til nytt søknadsår under forutsetning av tidligere delplaner er ferdigstilt og utbetalt
- Øvre kostnadsgrense ryddetiltak pr dekar settes til kr. 4000
- Ryddeområdet skal ved alle tiltak være omsluttet av gjerde
- Fellestiltak utbedring av gjerder for å sikre beite på eksisterende og eller gammel beiteareal kan prioriteres
- Det settes en øvre grense for maks kr.50 pr l. meter gjerde inkl. arbeid
- Inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag.

5.1.3 Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter

- Søkere gis prioriteringsrekkefølge.
- 1. Felles tiltak
- 2. Enkelt tiltak
- Tiltakene må komme allmennheten til gode, formidle kulturhistorie og tilrettelegge for tilgjengelighet
- Inntil 100 % tilskott av godkjent kostnadsoverslag

5.1.4a Kulturminner – bygninger

- Tiltak gis prioriteringsrekkefølge i forhold til:
- Høringsuttalelse fra Buskerud Fylkeskommune.
- Status lokal kulturminneplan.
- Bygningstiltak hvor bygningen kan tas aktivt med i driften etter restaureringen.
- Maks kostnadsgrense på kr. 400.000 pr bygning.
- Kun 1 bygning pr søknadsomgang.
- Inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag.

5.1.4b Kulturminner – andre

- Søkere gis prioriteringsrekkefølge
- 1. Felles tiltak.
- 2. Enkelt tiltak.
- Skjøtsel av vegetasjon på og omkring kulturmiljøer.
- Vedlikehold, istandsetting, bevaring og planlagt bruk av kulturminner og kulturmiljøer.
- Inntil 70 % tilskott av godkjent kostnadsoverslag.

5.1.5 Biologisk mangfold

- Ingen prioriteringsrekkefølge.
- Restaurering, utbedring og skjøtsel av områder og landskapselementer som bidrar til å utvikle og ivareta leveområder og spredningsveier for planter og dyr.
- Istandsetting og skjøtsel gjennom beiting, brenning, slått, styving eller annen form for høsting av gammel kulturmark.
- Inntil 100 % tilskott av godkjent kostnadsoverslag.

5.1.6 Tiltak som ikke prioriteres

- Søker har ikke ferdigstilt tidligere innvilga saker
- Søker ikke berettiget produksjonstilskudd.

5.2 NMSK, Nærings- og miljøtiltak i skogbruket

Omfatter kvalitetsfremmende tiltak som til eksempel ungskogpleie, markberedning, stammekvisting m.m. Tiltak som fremmer skjøtsel av kantsoner og kulturminner og førstegangstynning.

Disse tilskudd har vi igjennom en årrekke hatt tradisjon for å samkjøre i kommunene Kongsberg, Flesberg, Rollag og Nore og Uvdal, slik at det i hele Skogeierområde Numedal er like vilkår for skogeierne. Fra og med 2016 har vi igjen tatt opp kommunevise tilskudd, men med en felles grunnstruktur. Tilskuddene forhandles ved årlig møte i Regiongruppe Numedal.

For 2016 er det lagt opp til følgende tilskudd i Nore og Uvdal kommune:

- Ungskogpleie 50 %
- Markberedning/mekanisk etterarbeid 50 %
- Tynning 25 kr/m³
- Drift i mellombratt terreng opp til 40 kr/m³

Som et styringsinstrument sender Fylkesmannen årlig ut et dokument med veiledende satser for skogkultur. Der angis fjorårets gjennomsnittskostnader som ble registrert inn i skogfondssystemet, veiledende satser, samt veiledende maksimale kostnader for hvert tiltak.

5.2.1 Ungskogpleie

For tilskuddsordningen gjelder følgende:

- Området er avsatt til landbruksformål (LNF) i arealplan, og skal fortsatt brukes til landbruksformål.
- Alle tiltak skal godkjennes i etterkant av skogbruksmyndighet i kommunen.
- Tilskudd utbetales etter dokumentasjon fra utførende entreprenør. Eksempelvis ved fremlegging av faktura.
- Kommunen ved skogbrukssjefen er vedtaksmyndighet og utbetaler tilskudd til søker.
- Skogeier plikter seg til at tiltaket utføres etter forskrift om bærekraftig skogbruk, Levende Skog standard og ikke kommer i konflikt med registrerte MIS-områder, rødlistearter og utvalgte naturtyper.

5.2.2 Markberedning / mekanisk etterarbeid

For tilskuddsordningen gjelder følgende:

- Området er avsatt til landbruksformål (LNF) i arealplan, og skal fortsatt brukes til landbruksformål.
- Alle tiltak skal godkjennes i etterkant av skogbruksmyndighet i kommunen.
- Tilskudd utbetales etter dokumentasjon fra utførende entreprenør. Eksempelvis ved fremlegging av faktura.
- Kommunen ved skogbrukssjefen er vedtaksmyndighet og utbetaler tilskudd til søker.
- Skogeier plikter seg til at tiltaket utføres etter forskrift om bærekraftig skogbruk, Levende Skog standard og ikke kommer i konflikt med registrerte MIS-områder, rødlistearter og utvalgte naturtyper.

5.2.3 Tynning

For tilskuddsordningen gjelder følgende:

- Området er avsatt til landbruksformål (LNF) i arealplan, og skal fortsatt brukes til landbruksformål.
- Alle drifter skal godkjennes i etterkant av skogbruksmyndighet i kommunen.
- Søker anvender skjema SLF 917 B og leverer inn dette til skogbrukssjefen med et tilhørende kartvedlegg.
- Kommunen ved skogbrukssjefen er vedtaksmyndighet. Fylkesmannens landbruksavdeling utbetaler tilskudd til søker.
- Tilskuddet gis kun til førstegangstynning og virke solgt i kategoriene gran- og furuslip i sort nr. 114 og nr. 208.
- Tilskudd utbetales etter dokumentasjon fra utførende entreprenør. Eksempelvis ved fremlegging av produksjonsfil.
- Skogeier plikter seg til at hogsten utføres etter forskrift om bærekraftig skogbruk, Levende Skog standard og ikke kommer i konflikt med registrerte MIS-områder, rødlistearter og utvalgte naturtyper.

5.2.4 Drift i mellombratt terreng

For tilskuddsordningen gjelder følgende:

- Området er avsatt til landbruksformål (LNF) i arealplan, og skal fortsatt brukes til landbruksformål.
- Alle drifter skal godkjennes i etterkant av skogbruksmyndighet i kommunen.
- Søker anvender skjema SLF 916 B og leverer inn dette til skogbrukssjefen med et tilhørende kartvedlegg.
- Kommunen ved skogbrukssjefen er vedtaksmyndighet. Fylkesmannens landbruksavdeling utbetaler tilskudd til søker.
- Det er et vilkår at det sørges for tilfredsstillende fremtidig foryngelse (naturlig eller ved planting).
- Det skal ikke gis tilskudd dersom det motvirker utbygging av et rasjonelt vegnett i området.

- Tilskuddet gis kun til virke som leveres for salg.
- Tilskudd utbetales etter dokumentasjon fra utførende entreprenør. Eksempelvis ved fremlegging av produksjonsfil eller faktura.
- Lilengde skal være over 50 meter, og gjennomsnittlig helling over 30 %.
- Det gis ikke tilskudd til hogster under 50 m³.
- Skogeier plikter seg til at hogsten utføres etter forskrift om bærekraftig skogbruk, Levende Skog standard og ikke kommer i konflikt med registrerte MIS-områder, rødlistearter og utvalgte naturtyper.
- Det gis opp til 40 kr/m³ i driftstilskudd til drift i mellombratt terreng. Kommunens søknader ferdigbehandles samlet ved årets slutt og tildelingen av tilskudd beregnes ut fra årets gjenværende NMSK midler. Det betyr at ungskogpleie og markberedning er prioritert høyere og først vil få tildelt NMSK midler.

5.2.5 Drift i vanskelig terreng

I tillegg til driftstilskudd til drift i mellombratt terreng, som vi har hatt de seneste år, kunne det være aktuelt å åpne opp for tilskudd til uttak av skogsvirke med hest og taubane, da det i Nore og Uvdal finnes store skogressurser i terreng som er vanskelig tilgjengelig.

For å få tilskudd til drift i bratt terreng må hogstene godkjennes på forhånd av skogbruksmyndigheten. Det stilles krav om gjennomført miljøregistrering i områder som skal driftes med taubane, hvilket på Skogeierlagets regning er gjort i hele Nore og Uvdal kommune ved siste takstrunde.

Fylkesmannen i Buskerud prioriterer og avgjør tilskudd til drift i bratt terreng og til utkjøring med hest. Skal det gjennomføres en større runde med taubanedrift i kommunen bør det tas høyde for i året innen det er planlagt gjennomført, slik at det i forveien er søkt om tilstrekkelige NMSK midler.

5.2.6 Andre utviklingstiltak i skogbruket

Omfatter tilskudd til prosjekter/tiltak som bidrar til å utvikle skogbruket i en kommune eller region. Dette kan være prosjekter som har som mål å øke aktiviteten og ressursutnyttelsen i og fra skogen.

Aktuelle prosjekter og tiltak som vil bli prioritert er eksempelvis prosjektet "Samling om vekst for skogbruket i Numedal", som har til mål å øke aktiviteten på skogkultur i Numedal. Prosjektet er i høsten 2015 initiert av Viken Skog SA på bakgrunn av innspill fra skogoppsynet og skogeierlagene i regionen. Det søkes samlet i regionalt regi om NMSK midler til dette via Regiongruppe Numedal.

Slike ekstra tilskudd må det tas høyde for i året innen det er planlagt gjennomført, slik at det i forveien er søkt om tilstrekkelige NMSK midler.

6. Forvaltning SMIL og NMSK

6.1 Generelt

Det er landbrukets kontakt utvalg som sammen med kommunal landbruksforvaltning prioriterer sakene i henhold til gjeldene regler for ordningen og lokal tiltaksstrategi. Dette utføres umiddelbart etter at lokal søknadsfrist er gått ut og når tilsagn på tildelte midler foreligger. Ved ekstra tildeling av midler skal gjeldene regler og lokal tiltaksstrategi legges til grunn ved tildeling, og forslag til prioritering legges frem for landbrukets kontaktutvalg.

6.2 Behandling av aktivitetsbudsjett for jord- og skogbruksmidler

Forslag til aktivitetsbudsjett for påfølgende år utarbeides administrativt innen utgangen av oktober inneværende år og sendes landbruk- og miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen.

6.3 Søknadsfrist

For SMIL ordningen settes 01.03 det enkelte år. Samlet søknadsomgang gir mulighet til bedre prioritering av tiltakene.

6.4 Krav til søker

6.4.1 SMIL

- Tilskudd kan gis til aktive foretak som har rett til produksjonstilskudd
- Søker må drive aktivt gårdsbruk.
- Gjødslingsplan, sprøytejournal ved bruk av plantevern midler, kartlegging av kulturverdier og miljøutfordringer på eget og leid areal skal foreligge i foretakets KSL system

6.5 Saksbehandling

Tiltakene vurderes etter:

- Gjeldene lovverk for ordningen og kommunal tiltaksstrategi for bruk av SMIL og NMSK
- Naturmangfoldlovens prinsipper, kap. II, § 8 til 12
- Eksterne myndigheters høringsuttalelser
- Prioriteringer utført av Landbrukets kontaktutvalg

Følger enhver tid gjeldene tilskottsprosent regulert i forskrift, men må kunne justeres avhengig av årets tildeling. Prioritering av tiltak og tilskudds % gjøres i samarbeid med landbrukets kontaktutvalg.

6.6 Vilkår

- Arbeidene må utføres i henhold til fremlagt søknad og gjeldene regelverk.
- Tilskuddet utbetales etter anmodning og etter dokumentasjon av utgifter
- Egeninnsats må dokumenteres ved timelister.

- Det forutsettes at kravene i miljøplan trinn 1 er oppfylt – gjødslingsplan, sprøyteplan, miljøkartlegging etc.
- Innvilget tilskudd innebærer ikke at tiltaket er godkjent med hensyn på annet regelverk. Før gjennomføring av tiltaket må derfor søker gjøre seg kjent med aktuelle bestemmelser i andre lover og forskrifter, for eksempel plan- og bygningsloven, kulturminneloven, naturmangfoldloven, vannressursloven og forurensningsforskriften.

6.7 Arbeidsfrist

For SMIL ordningen, tiltaket får 3 års arbeidsfrist satt til 31/7 eller 31/12 fra innvilgningsdato.

6.8 Utbetaling

For SMIL ordningen, Nore og Uvdal kommune godkjenner utbetaling av tilskudd etter skriftlig anmodning i fra søker og når vilkårene for å motta tilskudd er oppfylt.

Engangstilskuddet utbetales når tiltaket er gjennomført. For engangstilskudd over kr. 10 000 kan det foretas del utbetalinger etter hvert som tiltaket blir utført. Minst 25 % av tilskuddet holdes tilbake til arbeidet er fullført og ferdiggodkjent av kommunen. Fylkesmannen i Buskerud foretar utbetalingen.

6.9 Bindingstid

For SMIL ordningen, foretak som mottar tilskott til for eksempel ryddetiltak plikter å holde arealene i hevd i minimum 10 år etter innvilgningsdato.

6.10 Kontroll

Kommunen kan kontrollere at tiltaket er gjennomført i henhold til forutsetningene for tilskudd. Fylkesmannen, Statens landbruksforvaltning eller Riksrevisjonen kan kreve nødvendige opplysninger, og kontrollere at bruken av tilskuddsmidlene er i tråd med forutsetningene. Tilskuddet kan kreves tilbake, helt eller delvis, dersom det oppstår situasjoner som er i strid med forutsetningene for tilskuddet.

6.11 Tilbakebetaling

Tilskuddet kan kreves tilbakebetalt, helt eller delvis, dersom det oppstår forhold som er i strid med forutsetninger for innvilgning av tilskuddet.

6.12 Klage

Vedtaket fattet av kommunen kan påklages til fylkesmannen. Klagefristen er 3 uker regnet fra den dagen brevet kom frem til påført adressat. Klagen sendes til Nore og Uvdal kommune, postmottak, Sentrum 16,3630 Rødberg. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt innen fristens utløp.

7. Alternative finansieringskilder

I saker hvor tiltakene faller utenfor tiltaksstrategi for SMIL ordningen og eller kan være et supplement til prioriterte saker etter tiltaksordningen kan alternative finansieringskilder nevnes:

- Riksantikvaren: www.riksantikvaren.no
- Fylkeskommunen: www.bfk.no
- Regionale miljømidler – RMP ordningen – www.fylkesmannen.no/Buskerud
- Fjellandbruket www.fjellandbruket.no eller www.fylkesmannen.no/Buskerud/Landbruk-og-mat/
- Lokalt næringsfond, kontakt jordbrukssjef Silje L Bergan

8. Miljøregistreringer

Det er opp gjennom årene gjennomført mange registreringer og prosjekt om miljø i Buskerud og i Nore og Uvdal. Av de viktigste kan nevnes:

- Verdifulle jordbrukslandskap i Buskerud. Rapport nr. 2 – 1994, Fylkesmannen
- Kulturlandskap til ettertanke bok, Nore og Uvdal kommune
- Forurensningsregnskap for Buskerud. Rapport nr. 2 – 1998, Fylkesmannen
- SEFRAK-registreringer i kvar kommune
- Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Buskerud. Rapport nr. 5 – 1999, Fylkesmannen i Buskerud og Buskerud fylkeskommune
- Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Buskerud. Hva har skjedd på 10 år? Områder med "regional verdi". Prosjektrapport fra Fylkesmannen, desember 2005
- Strategi for kulturlandskapet i Buskerud 2002 – 2006. Fylkesmannen i Buskerud, Kulturlandskapsgruppa
- Forurensningsregnskap for Buskerud 2013, Fylkesmannen

9. Litteraturliste

- Strategi for økt aktivitet i skogbruket i Buskerud 2014-2017
- FOR-2004-02-04-447 Forskrift om tilskudd til nærings – og miljøtiltak i skogbruket, siste endret ved FOR-2015-05-28-551
- FOR-2004-02-04-448 Forskrift om spesielle miljøtiltak i landbruket, sist endret ved FOR-2015-02-17-132
- Rundskriv til forskrift om spesielle miljøtiltak i jordbruket Nr. 2015 - 17